

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9CoCsp/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5822201598
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5822201598.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Šuleka a JUDr. Jany Vargovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, D. E., právne zastúpená: STEHURA & partners, v.o.s., so sídlom Dolný val 574/7, Žilina, IČO: 47 246 863, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, v konaní o zaplatenie 390,- Eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 12Csp/43/2022-123 zo dňa 13. júla 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok prvoinštančného súdu potvrdzuje.

Žalobkyni priznáva vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 390,- Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, titulom primeraného finančného zadosťučinenia. Žalobkyni priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

V konaní mal preukázané a medzi stranami za nesporné, že žalobkyňa v postavení dlžníka a žalovaný v postavení veriteľa uzatvorili dňa 30.06.2015 Úverovú zmluvu (Zmluvu o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX), ktorá je spotrebiteľskou zmluvou. V tomto konaní uplatnený nárok vyplýva zo spotrebiteľskej zmluvy, a preto na právne vzťahy strán sporu aplikoval aj príslušné ustanovenia spotrebiteľského práva, vrátane ustanovenia § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Uvedené ustanovenie neupravuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Rovnako tak samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie. Súdu tak nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, keďže stačí ak táto ujma tu je, pričom nezáleží, či ujma spotrebiteľovi aj reálne vznikla. Jedinou podmienkou, ktorá musí byť splnená na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a jeho preukázanie, čo v prejednávanej veci splnené bolo, keďže sa žalobkyňa úspešne domohla vydania bezdôvodného obohatenia od žalovaného.

Z rozsudku tamojšieho súdu č.k. 13Csp/15/2020-110 zo dňa 18.05.2022 mal za preukázané, že žalobkyňa sa na súde úspešne domohla svojich práv a žalovaný bol zaviazaný povinnosťou zaplatiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie. Bolo preukázané, že žalovaný porušil práva žalobkyne tým, že sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. To, že sa porušenie práv žalobkyne preukázalo v inom konaní nie je prekážkou toho, aby si mohla uplatniť nárok v tomto konaní.

Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu, pričom nie sú stanovené žiadne kritéria pre jej určenie. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Primerané finančné

zadosťučinenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľov. Povinnosťou žalobkyne v tomto konaní nebolo preukazovať výšku, resp. rozsah ujmy, nakoľko zákon takúto požiadavku na spotrebiteľa nekladie. V tomto prípade by bolo preukazovanie skutočnej ujmy takmer nemožné a zaťažilo by spotrebiteľa do takej miery, že by rezignoval na domáhanie sa svojho práva podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. V posudzovanom prípade súd vychádzal z výšky bezdôvodného obohatenia, o ktorú sa chcel žalovaný voči žalobkyni obohatiť, t.j. zo sumy 786,24 EUR. Mal za to, že výšku primeraného zadosť učinenia nemožno vypočítavať mechanicky ako určité percento alebo podiel zo sumy, o ktorú sa chcel žalovaný bezdôvodne obohatiť. Vždy treba prihliadať na rozsah, intenzitu a dĺžku trvania takéhoto zásahu. Je potrebné aplikovať nepriamu úmeru (napr. ako pri výpočte tarifnej odmeny za právne služby), že čím je rozsah porušenia práv väčší (v súdenom prípade výška bezdôvodného obohatenia), tým sa znižuje percentuálne vyjadrená výška zadosťučinenia vo vzťahu k rozsahu porušenia práv spotrebiteľa. Na základe uvedených kritérií, súd vyhodnotil požadovanú výšku finančného zadosťučinenia ako primeranú okolnostiam. Priznaná suma reflektuje závažnosť konkrétnych porušení práv spotrebiteľa, konkrétne skutkové okolnosti a intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov, prípadne potenciálnych dôsledkov, ktoré žalobkyni hrozili, ako aj subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

Pokiaľ žalovaný poukazoval na konanie žalobkyne rozporné s dobrými mravmi, keď si podľa neho mala možnosť uplatňovať svoje práva jedinou žalobou, a poukazoval na konanie vedené pod sp. zn. 49Csp/28/2022, nebolo takéto tvrdenia žalovaného možné posúdiť. Nebolo totiž možné identifikovať na aké konanie sa žalovaný odvoláva a ani nenavrhol, aby sa s ním súd oboznámil. Na Okresnom súde Námestovo, takéto konanie (sp. zn. 49Csp/28/2022) nikdy neprebiehalo (v roku 2022 mal Okresný súd Námestovo senáty 3Csp až 14Csp). Uvedenú nepresnosť ani nebolo možné odstrániť na pojednávaní (§ 150 ods. 2 CSP), nakoľko žalovaný ani jeho právny zástupca sa ho nezúčastnili.

Žalobkyňa bola z procesného hľadiska úspešná v celom rozsahu uplatneného nároku. Súd preto zaviazal žalovaného k náhrade trov súdneho konania, ktoré vznikli žalobkyni, vo výške 100%.

2. Proti rozsudku prvoinštančného súdu v zákonnej lehote doručil odvolanie žalovaný. Namietol nesprávnosť a nezákonnosť rozsudku, to, že súd prvej inštancie odôvodnil určenie sumy finančného zadosťučinenia skutočnosťami, ktoré v konaní neboli žiadnym spôsobom tvrdené ani v rovine konkrétnych, individualizujúcich tvrdení žalobkyne a ani preukázané. Odôvodnenie rozsudku je založené na všeobecných tvrdeniach, spojitelných as kýmkoľvek prípadom, čo je stav v rozpore s § 220 ods. 2 CSP, ale aj s judikatúrou dovolacieho súdu. Najvyšší súd SR v rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo 171/2005 konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská konkrétnu a preskúmateľnú úvahu. V tomto prípade je prezentovaná len všeobecne, neurčito a bez väzby na konkrétne skutočnosti preukázané v konaní. Zastal názor, že súd prvej inštancie sa nedostatočne, nesprávne vysporiadal s námietkou žalovaného o rozpore s dobrými mravmi a šikanóznom výkone domnelého práva. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žiadala rozsudok prvoinštančného súdu ako správny potvrdiť, uviedla, že cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii nejakej ujmy. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry

akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu (porov. najmä používanie adjektíva „odradzujúci“). A tak práve inštitút relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“. Súd prvej inštanície o výške primeraného finančného zadosťučinenia uvažoval v intenciách daného sporu a vychádzal z konkrétnych zistených skutkových okolností, prihliadol na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, vplyv tohto konania, intenzitu trvania a rozsah nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu. Taktiež zohľadnil skutočnosť, že žalobkyňa sa domáhala svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v súdnom konaní a úspešne jej bolo priznané. S poukazom na uvedené zastala názor, že prvoinštančný súd svoje myšlienkové pochody dostatočne odôvodnil a navrhovala rozsudok prvoinštančného súdu ako správny potvrdiť.

4. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) súc viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario odvolaním napadnutým rozsudok prvoinštančného súdu ako správny postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. Podľa názoru odvolacieho súdu prvoinštančný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam, vyvodil správny právny záver, svoje rozhodnutie náležitým, vyčerpávajúcim spôsobom postupom podľa § 220 ods. 2 CSP i odôvodnil.

7. V súvislosti s odvolacou námietkou žalovaného, týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu, odvolací súd dodáva, že súd prvej inštanície zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, na poklade akých skutočností a právneho posúdenia veci o nároku žalobkyne rozhodol. Interpretoval ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. z pohľadu širšej ochrany spotrebiteľa, zdôrazňujúc teleologickú výkladovú metódu.

8. Podľa ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Z.z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. Cieľ, ktorý chcel zákonodarca týmto ustanovením zákona dosiahnuť, je nepochybne širšia ochrana spotrebiteľa, ktorý má pozíciu slabšej strany.

10. Vo vzťahu k ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. je potrebné uviesť, že ide o zákonné ustanovenie s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritériá na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie, ako treba určiť jeho výšku. Novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa ešte zmenilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu (bez toho, aby ujma nastala alebo čo len hrozila, postačuje, ak spôsobilosť porušenia práva alebo povinnosti môže viesť k ujme spotrebiteľa). I bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov.

11. S prihliadnutím na to, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, a to rozsudkom tamojšieho súdu č.k. 13Csp/15/2020-110 zo dňa 18.5.2022, že sa žalovaný vo vzťahu k žalobkyňi bezdôvodne obohatil v rozsahu 786,24 Eur. Z odôvodnenia predmetného rozsudku vyplýva, že úverová zmluva neobsahovala zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch,

a to termín konečnej splatnosti úveru a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, nakoľko v zmluve nebola riadne uvedená RPMN. V nadväznosti na to bol úver postupom podľa § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch považovaný za bezúročný a bez poplatkov. I odvolací súd dospel k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie v rozsahu približne 1/2 súdom konštatovaného bezdôvodného obohatenia s ohľadom na zistené porušenia zákona je dostatočne spôsobilé splniť funkciu, ktorá vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 a zároveň primäť veriteľa k tomu, aby do úverových zmlúv zakomponoval všetky podstatné náležitosti, ktoré vyplývajú z príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch platného ku dňu uzatvárania jednotlivých úverových zmlúv. Nesprávne uvedenie, resp. absencia údajov RPMN má za následok, že spotrebiteľovi nie je umožnené porovnanie výhodnosti úveru z pohľadu relatívnej nákladovosti, nakoľko tento údaj percentuálne vyjadruje priebežnú zaťaženosť spotrebiteľa splácaním pôžičky na ročnom základe. Ide o lepší ukazovateľ, ako je úroková sadzba, nakoľko má pravidlá jednotnej kalkulácie a zahŕňa všetky odplaty. Z pohľadu spotrebiteľa ide preto o veľmi dôležitý údaj, ktorého podhodnotenie uvádza spotrebiteľa do omylu o celkových nákladoch spojených so spotrebiteľským úverom.

12. Za nedôvodnú odvolací súd považoval odvoláciu námietku žalovaného o tom, že žalobkyňa si uplatňuje svoje nároky na priznanie finančného zadosťučinenia v samostatných konaniach. V tomto smere odkazuje na odôvodnenie rozsudku prvoinštančným súdom.

13. Vo väzbe na uvedené odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu ako správny stotožniac sa i s jeho odôvodnením podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

14. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, v nadväznosti na čo jej odvolací súd vo vzťahu k žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

15. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)